

Publicerad 12 september 2012
Uppdaterad 13 september 2012

SUNDSVALLS TIDNING

Historiens vingslag i musik

Skönsbergs salonger Den förste turisten i Europa Mattias Enn, sång Jan-Erik Sandvik, piano Regi: Anders Aldegård Scenograf: Annika Sundqvist

Det moderna Europa föddes ur kruttrök och blod.

Tiden mellan 1920 och 1960 är väl den mest dramatiska tiden i modern historia, och inget bär känslor, minnen och stämningar som musik. Det har Mattias Enn, sångare och skådespelare som gjort sig känd som revyerans bevarare, tagit fasta på i ett program som är mycket mer än revynostalg: det är en berättelse om varje nutida europés rötter och bakgrund.

Med tidens kända sånger som verktyg, insvepta i förstärkande rekvisita; med satir, personporträtt och små berättelser på vers och prosa för han oss tillbaka till 20-talets, dekadensens och nöjesvirvlarnas Berlin, där människor sjöng på randen till avgrunden medan stöveltrampet ljuder allt starkare. Kriget målas i sånger som Karl-Gerhards Hästen från Troja där kritik fick döljas under poesins dubbeltydigheter, och i gripande klassiker som Lili Marlene och Det ljusnar på andra sidan sundet. Plötsligt hade populärmusikskaparna fått något viktigt och allvarligt att skriva om, och då djupnade såväl texter som melodik: borta var ytlig romantik och inkom längtan över gränser som aldrig borde ha funnits, kärleken till fosterlandet och hoppet om fred och frihet, i alla fall i framtiden.

Inte sällan är tonerna ljusa, som i Vera Lynns The white cliffs of Dover som tröstade brittena – eller i den godmodiga Music Hall-traditionen dit publiken också tas med. Här finns Edit Piafs underbara franska chansons och 60-talets pacifism, också en frukt av kriget, som i Where have all the flowers gone?. Och här är efterkrigstiden, då välståndets svenskar fick råd att resa och se sitt Europa resa sig ur askan. Och där sången Den sista turisten i Europa på ett fenomenalt vis tycks summera allt vad Europa betyder som den västerländska kulturens vagga.

Mattias Enn har en utmärkt röst med djup och kraft. Till fulländning behärskar han de tidstypiska idiomerna med de öppna vokalerna, den tydliga textningen, kroppsspråket – och inte minst den känslofulla tolkningen; dessa tiders artister kunde skapa musik, de kunde agera och äga en scen. En så pricksäker gestaltning är förstas A och O när det gäller att föra publiken tillbaka till denna tid, och här har Mattias Enn åhörarna i sin hand, känsligt följd av pianisten Jan-Erik Sandvik.

Ett par skojkuplett nummer mot slutet känns mest långrandiga och kunde ha utgått. Det är när Enn skildrar den Europas dramatiska historia och de stora personligheterna från förr – Marlene Dietrich, Zarah Leander, Maurice Chevalier, Edit Piaf vars sånger han sjunger riktigt, riktigt bra – och återger den odödliga musiken som det blir nerv och känsla. Det är då man berörs och förstår att man inte behöver ha levt under denna tid för att känna dess kraftiga vingslag.

Susanne Holmlund
060-197278
susanne.holmlund@st.nu